

Energia reusenca

Dels molins hidràulics als de vapor fins a l'arribada de l'electricitat, repassem els mètodes per abastir-se a la ciutat

Logotip de Gas reusense | Viquipèdia

Un dels objectius del Pla d'acció municipal (PAM) per al mandat és l'impuls d'una empresa municipal per comercialitzar **electricitat**. Es tracta d'una proposta que, si tirem enrere, a finals del segle XIX, ens permet la recuperació d'algunes de les iniciatives per tal que la ciutat gaudís d'energia a partir d'una **xarxa pública**. Podem remuntar-nos molt abans, **l'any 1537**, per establir l'inici del relat amb el qual s'explica la **voluntat d'abastir-se** per desenvolupar tot tipus de tasques, fos en l'àmbit domèstic o el laboral. L'ús de l'aigua com a força motiu, posem per cas, va comportar llavors la compra d'un molí al terme de Constantí. Anteriorment, és més, Reus havia comptat amb equipaments similars en indrets com la riera de l'Aleixar.

Homes, dones, nens

L'any 1702 es va construir el Molí nou (altrament conegut com de Monterols) i més endavant va ser el torn d'ultimar el de Baix. Durant les dècades posteriors del segle XVIII van servir per proveir de farina la vila, però el cas és que **l'arribada del vapor al segle XIX** ho va precipitar tot. **Els molins hidràulics, en conseqüència, van quedar obsolets**. Un exemple de l'activitat

empresarial de l'època, en aquest sentit, és l'aparició de la societat **La industrial harinera**, que segons les cròniques locals es va posar en marxa a la dècada de 1850 i que comptava precisament amb un molí a vapor.

Ara bé, els registren apunten cap a **La industrial reusense** (popularment, el Vapor vell) com la primera empresa del terme que va usar aquest sistema, el 1843. Poc després va fer les seves primeres passes **La fabril algodonera** (o Vapor nou). Tot plegat, l'evidència del trànsit dels procediments artesanals cap a la producció en sèrie i mecanitzada, amb un impacte també a nivell urbà per canviar el paisatge reusenc. Segons els Museus de Reus, per cert, el 1847 van ser 70 homes, 1.1.87 dones i 477 nens els veïns que van treballar al **sector tèxtil**, en jornades de 15 hores.

La il·luminació als carrers

En aquest context de canvi, doncs, la fesomia de la ciutat i altres aspectes funcionals es van adaptar a aquella modernitat. Posem d'exemple la **il·luminació als carrers**. Fins llavors **es feia amb teieres**, i segons sembla tan sols s'encenien en moments més aviat excepcionals i de festa. Va ser el 1855, amb tot, quan la nit va esdevenir una mica menys fosca a partir de l'ús de **llums de gas a la via pública**. La societat **Gas reusense**, creada per Macià Vila una mica abans, va tenir la concessió municipal per abastir l'enllumenat públic a la ciutat.

Més endavant, el 1883, la ciutat va gaudir de **llum elèctrica**, en el marc de l'anomenada Fira d'octubre. Un lustre després es va crear una **central elèctrica**, i just abans del pas al segle XX ja es comptava amb una **xarxa pública**.

La llum elèctrica i la del gas, de fet, van conviure força anys. De fet, les places de Prim i del Mercadal van mantenir els fanals d'aquest últim tipus fins l'any 1965.